

ΔΟΛΙΩΤΙΚΑ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ
ΣΥΛΛΟΓΟ ΔΟΛΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ



ΕΤΟΣ 12ος ♦ ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 45 ♦ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ-ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ-ΜΑΡΤΙΟΣ 1995
ΤΑΧ. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: ΚΑΛΑΡΗ 52 ♦ 454 44 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΕΝΑ ΑΛΛΟ ΧΡΕΟΣ

Πολύς λόγος έχει γίνει για την πληθυσμιακή κατάρρευση του χωριού μας που συμπαρασύρει μαζί της και στοιχεία από την πλούσια πολιτιστική κληρονομιά μας. Δυστυχώς μέχρι σήμερα δεν έχουν φανεί στον ορίζοντα σημάδια ανασχεσης του φαινομένου που προϋποθέτει μια ριζική αλλαγή νοοτροπίας και πολυεπίπεδων μέτρων.

Όμως σαν αντίβαρο σε αυτό το θλιβερό φαινόμενο υπάρχει κάτι που μας παρηγορεί και μας θάζει αντιμέτωπους με τις ευθύνες με όλα τα επι μέρους στοιχεία που το συνθέτουν. Ένα περιβάλλον που ανθίσταται ακόμα στη ραγδαία υποβάθμισή του σε όλο τον πλανήτη μας με άμεση συνέπεια την διατάραξη της οικολογικής ισορροπίας και των οικουμενικών προβλημάτων που συνεπάγεται αυτή.

Η φύση προίκισε την περιοχή μας με πλούσια αυτοφυή χλωρίδα και άγρια πανίδα με ιδιαίτερους φυσικούς γεωμορφολογικούς σχηματισμούς απaráμιλλης ομορφιάς και ιδιαίτερων φυσιογνωμικών στοιχείων. Και ανάμεσα σε όλα αυτά λάμπει σαν πολύτιμο κόσμημα της φύσης μας, η χαράδρα μας ο Κουβαράς. Να μια πρόκληση για περιήγηση και απόλαυση της απaráμιλλης ομορφιάς της ανάμεσα στα πεντακάθαρα νερά των πηγών της. Όμως η πρόκληση απευθύνεται και σε εξιδικευμένους μελετητές της πλούσιας βιοποικιλότητας της και ενδιαφερόντων γεωλογικών σχηματισμών που παρουσιάζει. Αν κάποτε ολοκληρωθούν τα έργα της αξιοποίησης της θα μπορεί κάποιος να την διασχίσει και να πάρει μια συνολική γεύση του μεγαλείου της.

Όμως και τα δάση μας δεν υστερούν σε ομορφιά και ποικιλότητα θλάστησης. Μια σύνθεση της φύσης αρμονική και ήμε-

ρη που ξεκουράζει και τέρπει. Αυτός ο πλούτος πρέπει να διαφυλαχθεί από παράνομες λαθροουλοτομήσεις ούτε και να θυσιασθεί στον θωμό κοντόφθαλμης προοπτικής. Και αυτό γιατί η εκμετάλλευση του δάσους όσο ορθολογιστική κι αν είναι θα μας στερήσει από ένα σπουδαίο κεφάλαιο ενώ πολύ λίγο θα αποδώσει.

Η προστασία της φύσης και η δημιουργία προστατευόμενων περιοχών είναι αυτονόητη ηθική υποχρέωση όλων μας για την διατήρηση της φυσικής κληρονομιάς, όπως θεωρείται αυτονόητη και η διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς. Και τούτο επιβάλλεται για τους εξής λόγους όπως: Η διατήρηση πολύτιμων οικολογικών αξιών. Η εξασφάλιση της ισορροπίας του φυσικού περιβάλλοντος και η εξυπηρέτηση επιστημονικών σκοπών. Η περιβαλλοντική εκπαίδευση και η ενημέρωση του ευρύτερου κοινού. Η συμβολή στην παροχή χρήσιμων αγαθών για τον άνθρωπο. Η αναζωογόνηση συνήθως εγκαταλειμμένων περιοχών και η δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης με την ανάπτυξη του οικότουρισμού. Και εδώ πρέπει να τονισθεί η προνομιακή μεταχείριση του Δολού να ενταχθεί στο πρόγραμμα LEADER I που τώρα υλοποιείται ενώ υπάρχουν προοπτικές και για το επικείμενο LEADER II.

Η οποιαδήποτε όμως ανθρώπινη επέμβαση και δραστηριότητα απέναντι στο περιβάλλον πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτική και μελετημένη ώστε να μη καταστρέφονται οι ισορροπίες και αλλοιώνονται τα πολύτιμα συστατικά του (βιότοποι, είδη, τοπία). Αυτό δε δεν είναι σεβασμός προς το περιβάλλον αλλά και την ίδια μας την ύπαρξη που άμεσα εξαρτάται από αυτό.

ΚΟΥΒΕΝΤΟΥΛΕΣ

ΕΝΑ ΠΙΑΤΟ ΡΑΔΙΚΙΑ ΚΑΙ ΧΩΡΙΑΤΙΚΟ ΨΩΜΙ ΤΟΥ ΔΗΜ. ΠΟΤΣΗ

Βρε τί πάθαμε! Διάβασα προ-
θές σ' ένα περιοδικό ότι θάχουμε
λίγο ηλεκτρονικές αγελάδες.
Ηλαδή εάν, κατάλαβα καλά, με κά-
μηχανήματα ηλεκτρονικά κάτω
τ' το δέρμα του ζώου που θα
θμίζουνε λένε, τα πάντα! Από
ρώστες μέχρι σε απόδοση σε
αλά, σε μοσχάρια κ.λ.π. αμ τ' άλ-
! Επί τρία χρόνια, 3 ζευγάρια νέ-
ανθρώπων θα μείνουν κλεισμέ-
μέσα σ' ένα απέραντο γυάλινο
ρμολόγιο, για να πειραματι-
ούν, αν μπορεί ο άνθρωπος να
σει μέσα εκεί στο γυάλινο κλουβί.
ου καταντήσαμε! Τα τελειότερα

➔ Συνέχεια στη 8η σελίδα

ΑΠ' ΟΣΑ ΘΥΜΟΥΜΑΙ

ΚΟΚΚΟΡΑΣ ΚΑΙ ΚΟΤΤΑ

Του ΙΩΑΝ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

Στις γιορτές που πέρασαν τον
μήνα Δεκέμβριο, στάθηκα με ιδιαίτε-
ρη ευλάβεια και με πολλή σκέψη στη
μικρή για τους πολλούς μας Γιορτή
της Αγίας Άννης, στις 9 Δεκεμβρίου.

Δικαιολογημένα θα με ρωτήσετε
γιατί; Και απαντώ, γιατί άθελά μου,
θυμήθηκα τη Μάλε Σάννα (Αννα Βα-
λαή), νουνά μου, που στα χέρια της
με άφηνε η μάνα μου, σαν πήγαινε
για ξύλα ή κλαδί ή για θέρο το καλο-
καίρι και ήταν σίγουρη για την ασφάλειά μου και για το φαγητό μου. Θυμούμαι, όταν πλησίαζε το μεσημέρι και έπρεπε να με ταΐσει. Τι νομίζετε, εσείς οι νέοι με ταΐζε; Όχι, φυσικά, μπιφτέκι ή κάτι από τα ωραία φαγητά, που τρώτε εσείς σήμερα.

Με ταΐζε, τότε, το «Μάτσιαλο». Τι είναι το «μάτσιαλο»; Έπαιρνε μια μπουκιά ψωμί (σταρένιο αλήθεια, νοστιμότατο) κι ένα κομμάτι τυρί φέτα, που έφτιαχνε ο Γιώτη-Κούλας στη στάνη του, τα έβαζε στο στόμα της,

τα μασούσε (εξ ου και μάτσιαλο), γινόταν ένα μίγμα και μετά μου το έβαζε στο στόμα μου και γευμάτιζα. Προσπαθούσε, όμως, να μου δώσει και αυγό. Αλλά έλα που δεν έτρωγα τ' αυγό. Με πίεζε η Μάλε Σάννα εγώ τίποτα. Σαν ήρθε η μάνα μου από τις

δουλειές, ρωτάει η νουνά: Γιατί ο Γιάννης δεν τρώει αυγό; Απάντηση: Δεν τρώει τ' αυγά, γιατί βγαίνουν από τον πισινό της κόττας. Αυτό είναι; Αύριο θα δεις. Την άλλη μέρα πρωί-πρωί φωνάζει η Μάλε Σάννα: «Ορα-νίγια, άνοιξε να σου δώσω ένα αυγό. Σήμερα το πρωί, την ώρα που κακάρισε ο κόκκορας μου, έβγαλε από το στόμα του ένα αυγό. Στο φέρνω βράστο να το φάει το παιδί»

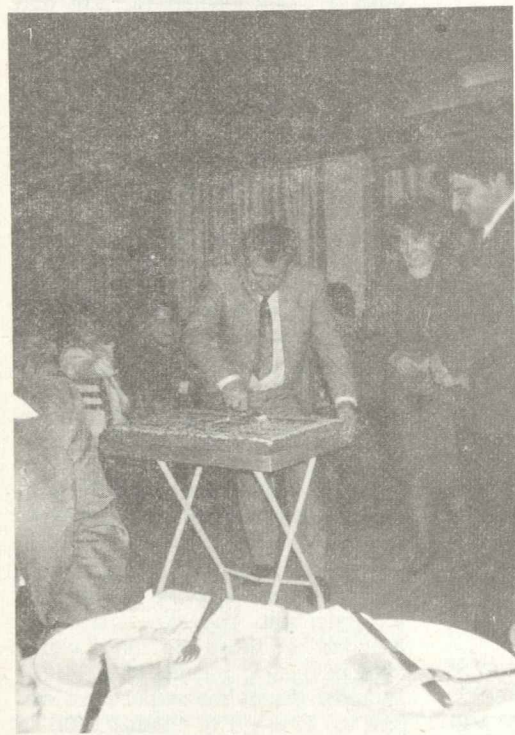
➔ Συνέχεια στη 2η σελίδα



ΣΚΕΨΕΙΣ - ΣΧΟΛΙΑ

ΤΟ ΚΩΣΙΜΟ ΤΗΣ ΠΙΤΤΑΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

Το Σάββατο στις 18 Φλεβάρη και ώρα 9 το βράδυ στο κέντρο «Ντάφη» έξω απ' τα Γιάννενα έγινε το καθιερωμένο κόσμιμο της πίττας του Συλλόγου Δολιωτών. Όλοι οι Δο-



λιώτες παρώντες μαζί με πολλούς φίλους και γνωστούς.

Το τακίμι, εκ Βορείου Ηπείρου, χωρίς μικρόφωνα και μεγάφωνα (αλλά το παλιό παραδοσιακό συγκρότημα) έπαιξε όλους τους παλιούς Πωγωνήσιους χορούς άριστοι τεχνίτες και υπέροχοι τραγουδιστές μας θύμισαν για μια βραδιά τις παλιές μας καλές δόξες και ρίζες μας.

Ο χορός άρχισε μετά το φαγητό και το κόσμιμο της πίττας και κράτη-

απόψε) σαν μια οικογένεια, σαν μια μεγάλη και ζεστή γειτονιά.

Καθένας μας γνωστός σ' όλους, όχι μόνον με το μικρό του όνομα, αλλά με το κάθε τί που τον απασχολούσε όλοι μας συμπεριφερόμασταν με τόση άνεση κι απλότητα όση έχουμε μέσα στα ίδια μας τα σπίτια. Γυναίκες, άνδρες και παιδιά χόρευαν με τέτοιο κέφι, χωρίς να σταματήσουν καθόλου και χωρίς να νιώθουν καμμία κούραση. Πως να μην ζηλέψει κανείς τέτοια γλέντια με τόσο κέφι και ζωντάνια;

Όποιες κι αν είναι οι ιδιαίτερες συνθήκες που διαμόρφωσαν τον καθένα μας, μπορούμε όμως ν' ανακαλύψουμε τρόπους που θα μας κάνουν ν' απολαμβάνουν τις απλές χαρές της ζωής και να εκτιμούμε τα μικρά καθημερινά δώρα που μας προσφέρουν μερικοί άνθρωποι δικοί μας. Εδώ θέλω να ευχαριστήσω θερμά όλους εσάς που μας τιμήσατε, χωριανούς και φίλους, το κατάστημα του κ. Ντάφη με την άσοχη συμπεριφορά του και την άριστη κουζίνα του και ιδιαίτερα σ' όλους όσους σκληρά εργάστηκαν για την προετοιμασία αυτής της αξέχαστης γιορτής του Συλλόγου μας.

Ο πρόεδρος του Συλλόγου ΔΗΜ. Κ. ΠΟΤΣΗΣ

Ο λόγος στο κόσμιμο της πίττας από τον πρόεδρο του Συλλόγου:

Αγαπητοί χωριανοί, συγγενείς και φίλοι

Βρισκόμαστε όλοι εδώ απόψε σαν μια μεγάλη οικογένεια, όλοι

Μπορώ να πω πως είμαστε περήφανοι γι' αυτήν την κληρονομιά μας που είναι τόσο όμορφη και στηρίζεται πάντοτε στην Ορθόδοξη Παράδοσή μας που εξυψώνει τον άνθρωπο σαν πρόσωπο με ανεπανάληπτη αξία.



Εδώ έρχομαι να χαιρετίσω και την υπέροχη Νεολαία του χωριού μας, που ακολουθεί πιστά τ' αχνάρια μας πάνω στις πατροπαράδοτες ρίζες μας.



Τους αξίζει ένα μεγάλο εύγε. Εκ μέρους ολοκλήρου του Διαιτητικού Συμβουλίου σας καλωσορίζω και σας ευχόμαστε ολόψυχα ο Καινούριος

Παραλειπόμενα από την κοπή της πίτας Στη φετινή μας εκδήλωση είχαμε τη χαρά να έχουμε στην παρέα μας και χωριανούς που για πρώτη φορά παραβρέθηκαν σε δικό μας γλέντι. Από τα συγχαρητήρια που στο τέλος

εισπράξαμε βγαίνει το συμπέρασμα πως έμειναν και αυτοί πολύ θουσιασμένοι. Τέτοιοι χωριανοί ήταν ο Βαγγέλης και η Πίτσα Παύλη η Ρίνα του Δάλλα (Λάκη), η Ε-



γιος Χρόνος να σας χαρίσει κάθε ατομική και οικογενειακή χαρά και προπαντός σ' όλους σας υγεία. Καλή διασκέδαση.

σεις δίνουν το παρόν και μας δίνουν την παρουσία της. Τους ευχαριστούμε ιδιαίτερα.



Η αγάπη και η συνεργασία μας με όλους είναι δεδομένη. Πιστεύουμε σ'

συλλόγου, Σπύρο Καρακίτσος με τη



ΘΙΝΟΠΩΡΟ του 1990. Μετά το «άνοιγμα» του Αη Δημήτρη, Διακρίνονται: 1η σειρά: Παρασκευή Στράτου, Βάσω Λιοντόπουλου, Βάσω Διαμαντούκου, 2η σειρά: Λεωντίνης Μούστος, Χρυσάνθη Ντόνη, Παπα-Βασιλίας, Άννα Ζωΐδη, Μαρία Φωτοπούλου, Αγγελική Κούρου, Φόνη Παγούνη, Χριστίνα Μούστου, 3η σειρά: Χριστόφορος Μούστος, Παντελής Γεωργιάδης (γιος του Παπα-Βασιλίου), Σπύρος Παγούνης, Γιώργος Ντόνης, Λεωντίνος Κουτσουμπίνης πίσω από την κάμερα ο Νίκος Διαμαντούκος).

ντό γιατί είναι τα μόνα όπλα που από κοινού θα αντιμετωπίσουμε όλα μας τα προβλήματα.

Ματούλα.

Και όπως εξελίχθηκαν τα πράγματα φάνηκε ως είχε και καλό ποδα-



Ένα μόνο τηλεφώνημα ήταν αρκετό να μαζευτούν όλοι σχεδόν οι Δολιώτες στον ετήσιο χορό μας (120 άτομα). Και αυτό δεν είναι τυχαίο. Όλοι γνωρίζουν πως γλεντούμε και δεν χάνουν την ευκαιρία.

Η μεγάλη προσέλευση και επιτυχία έβαλαν σε σκέψεις τους διοργανωτές που αποφάσισαν του χρόνου η γιορτή να γίνει σε μεγαλύτερο κέντρο για να έχουν τη δυνατότητα να έλθουν και πολλοί φίλοι του χωριού που τελευταία γίνανε περισσότεροι από τους χωριανούς.

Με παλιούς Πωγωνήσιους σκοπούς ξεκίνησε το χορό ο γεροντότερος και πάντα παρών σε όλες τις εκδηλώσεις του



ρικό. (Το βεβαίωσαν και οι οργανωτές που... ξέρουν καλύτερα). Το τρικουβερτο γλέντι που ακολούθησε το πολύ κέφι, ο ασταμάτητος χορός ήταν μερικά από τα στοιχεία της επιτυχίας. Είναι αυτά που κάνουν τους φίλους μας να μας θαυμάζουν και να μας ξεχωρίζουν.

Οι εργασίες του σχολείου

Αν και οι καιρικές συνθήκες λόγω του χειμώνα δεν ευνοούσαν οικονομικές εργασίες στο σχολείο εντούτοις έγιναν αρκετές, ώστε να οδηγούμαστε στο συμπέρασμα πως το καλοκαίρι θα αποπερατωθούν οι απαιτούμενες εργασίες.

Εάν αυτό επιτευχθεί θα έχουμε στη διάθεσή μας δυο μεγάλες αίθουσες που κατάλληλα μπορούμε να τις αξιοποιήσουμε και έναν υπόλοιπο αναρτημένο και επιμελημένο χώρο.

Τα ξεζυγίσια

Σε όλες σχεδόν τις τοποθεσίες του χωριού διάσπαρτα σε λόφους και μονοπάτια συναντά κανείς ξεζυγίσια και εικονίσματα, σημάδια αναπτυγμένου θρησκευτικού αισθήματος των κατοίκων μας.

Με το αντίκρισμα του χωριού σε καλωσορίζει ο Αη-Δημήτρης και σε αποχαιρετά εγκατελείποντας το ο Αη-Λιάς από το ένα μέρος και ο Αη-Χριστόφορος από το άλλο.

Η φροντίδα της εκκλησιαστικής επιτροπής και ιδιαίτερα του Γιώργου Ντόνη δεν είναι αρκετή. Προσκετών ετών αντικατέστησε τις στέγες τους τα επισκεύασε και κάθε χρόνο όλο και κάτι επιδιορθώνει. Πολλά όμως απ' αυτά σήμερα και ιδιαίτερα έπειτα από τη χειμερινή εγκατάλειψη χρειάζονται άμεση φροντίδα.

Όλοι μας πρέπει να δείξουμε ενδιαφέρον όταν και όσο χρονικό διάστημα βρισκόμαστε στο χωριό.

Πρέπει να τα επισκεψούμε να τα «ανοίξουμε» να λειτουργήσουμε και να λειτουργήσουμε να δώσουμε από κοντά τις ανάγκες τους και να τα φροντίσουμε πριν είναι αργά.

Αυτό το καλοκαίρι ας το έχουμε υπόψη μας και ας βοηθήσουμε με όποιο τρόπο μπορούμε ΟΛΟΙ ΜΑΣ.

Η έκδοση του βιβλίου

Τα πολύ κολακευτικά λόγια συμπαράστασης που λαβαίνουμε από χωριανούς και φίλους για την έκδοση του βιβλίου του συλλόγου, μας δίνουν κουράγιο και διάθεση να συνεχίσουμε με μεγαλύτερη όρεξη αυτή μας την προσπάθεια.

Επειδή όμως τα λόγια δεν αρκούν αλλά απαιτούνται και έργα (βοήθεια), κάνουμε έκκληση σε όλους σας να μας βοηθήσετε στέλνοντας κάθε είδους φωτογραφίες σχετικές με πρόσωπα και πράγματα του χωριού (παλιές και σύγχρονες, οικογενειακές, τοπία, σπίτια κ.α.) στη διεύθυνση της εφημερίδας μας: «ΔΟΛΙΩΤΙΚΑ» (Πότση Δημήτριο) Καλάρι 52 4544 Ιωάννινα.

Υπειθύνει επιτροπή θα τις παραλαμβάνει θα τις φωτοτυπεί και θα σας τις επιστρέφει χωρίς καμία απολύτως φθορά.

Όσοι πάλι έχετε αμφιβολία περί του αντιθέτου μπορείτε να τις φωτοτυπίσετε σε έγχρωμο φωτοτυπικό μηχάνημα και να μας στείλετε τις φωτοτυπίες.

Τόσοι λοιπόν υπάρχουν, δικαιολογία δεν υπάρχει. Σε σας απομένει διάθεση και συμπαράσταση.

Ελπίζουμε να υπάρχει αρκετή.

Και μια προειδοποίηση για το καλοκαίρι

Όσοι δε θα προλάβετε να χαλιεργήσετε τους μπαζέδες σας ή θα αποτύχετε στην παραγωγή σας μην ανησυχείτε. Φροντίστε γι' αυτό ο Φόρη-Κωστούρας.

Στο τεράστιο θερμοκήπιο που έφτιαξε καλλιεργεί όλα τα είδη μαρμαίτης που μας χρειάζονται για το καλοκαίρι.

Κάθε πρωί θα πηγαίνετε στη «λαϊκή» και θα γεμίζετε τις τσάντες σας με φρέσκα, ντόπια προϊόντα αγνά και καθαρά.

Τέλος λοιπόν στους μπαζέδες

Επειδή θα επικοινωνήσουμε πάλι μετά το Πάσχα περιττεύει να σας υπενθυμίσω την ημερομηνία και τον τόπο αντάμωσης:

23 ΑΠΡΙΛΗ ΣΤΟ ΔΟΛΟ

Να είστε όλοι εκεί. Θα περάσουμε καλύτερα.

Καλές αντάμωσες.

ΑΠΟΚΡΙΕΣ

Απόκριες, ήρθε η νηστεία
όχι μην το θεωρείτε για αστεία
πενήντα μέρες δηλαδή
χωρίς κρέας, αυγά ή τυρί.
Τετάρτη και Παρασκευή
ούτε λάδι δεν βάζουν στο φαί
φασολάδα, φακή ή πατάτες
εάν είχαν τρώγαν οι χωριάτες.
Ναι φτιάχνανε και ροσηνίτσες
μην μου πείτε πως τις θυμήθηκες
κάτι πρόχειρο σαν τραχανά
μα χωρίς γάλα, τυριά κι αυγά.
Κρεμίδι, πράσσο ή ελιές
εάν βρούμε βρε γεννηδί τι μας λες.
αφού ξέριες το χειμώνα δεν έχει
δουλειές
για να μαζέψουμε δραχμές.
Τώρα οι περισσότεροι χριστιανοί
τα καταργήσανε
όχι πως άλλη θρησκεία ακολουθή-
σανε
και καρναβάλια κάνουν τώρα
σε ολόκληρη τη χώρα.
Όπως σε άλλες ξένες χώρες
χορούς γλέντια με γυμνοφόρες
με κάτι έξαλες εμφανίσεις
Χριστιανέ μην τους μισήσεις.
Μα κι εδώ εις την Ελλάδα
καρναβάλια οργανώνουνε αράδα
και παρόλες τις διαμαρτυρίες
που τις κάνουν οι εκκλησίες.
Μα και τα χρόνια εκείνα τα παλιά
ντυνόμασταν με μπουτσούνες τα
παιδιά

Χωριανέ,
το χωριό σου σε χρειάζεται
και συ χρειάζεσαι το χωριό σου.
Γι' αυτό ποτέ μην το ξεχνάς!

....Το δε ΔΟΛΟΝ (χαμηλόν), εις
δύο συνοικίας διατινόμενον, εν τω
μέσω των οποίων τα πολλού λόγου
άξια δημόσια οικοδομήματα, μη
θερμενόμενου όμως επί πολλάς
ώρας εν ώρα χειμῶνος καθ' εκάστην
υπό των ακτίνων του ηλίου ένεκα
ιδίον υπερκεκλιμένου όρους.
—Πολλοί των κατοίκων του χω-
ριού εκ των παρά την ΚΟΥΛΙΑΝ
του ΣΟΥΜΠΑΣΗ οικούντων μάλι-
στα μεταναστεύσαν εις ΒΟΣΤΙΝΑ
πολλάς υπ' αυτού καταδυναστείας
υφιστάμενοι μετά τον θάνατον του
Αλή.
—Οι Δελβινακιώται αποκαλού-
σι, το μεν χωριόν αυτών χώραν, την
δε Βίσσανη και Δολόν μικράς χώρας,
και τας λοιπάς κώμας του τμήματος
χωρία απλής.
—Ωραίαι είναι αι γυναίκες και
αι των χωρίων «Δολού και Γκουβέ-
ρη».
—... Πλήν δε τούτων και άλλων
αλλαχού μνημονευμένων το τμήμα

και μας φωνάζουν μασκαράδες
και μεις ζητούσαμε παράδες.
Μερικοί από μας καρβουνίζοτανε
κι ούτε απ' τη μάνα τους δεν γνω-
ριζότανε,
οι μεγάλοι πίναν και μεθούσανε
και τα σπίνια όλα τριγυρνούσανε.
Ακουγες και μια παροιμία
που ο Μάρτης είναι η αιτία
πως δεν λείπει ο Μάρτης απ' τη
σαρακοστή
πράγματι η φράσις αυτή είναι σω-
στή.
Μα το Πάσχα γρήγορα θαρθεί
τώρα το λένε και Λαμπρή
όλοι οι Χριστιανοί γιορτάζουνε
αρνιά και κατσίκια σφάζουνε.
Βάφουμε και κόκκινα αυγά
και τσιουγκράνε τα παιδιά
έθιμα αλήθεια πολύ ωραία
όλοι μαζί φίλοι, συγγενείς παρέα.
Είναι βλέπεται κι η εποχή
Ανοιξη, λουλούδια εξοχή
κι όλοι πηγαίνουν στα χωριά τους
να θυμηθούνε τα χρόνια τα παιδι-
κά τους.
Με αγάπη σ' όλους σας εύχομαι
για τα ωραία έθιμα που έχουμε
να τα συνεχίσουν τα παιδιά μας
και η Λεβέντικη Ελληνική Γεννιά
μας.
Φλεβάρης '95 Θεσ/νίκη
ΑΧΙΑ. Μ. ΜΑΡΗΣ
Ρωμπατινο-Μεροπαίος

ΔΙΑΦΟΡΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΔΟΛΟΥ

«Ως αναφέρεται εις τα "Ηπειρωτικά Μελετήματα"
του Ιωάννου Λαμπριδίου, 1889».

Από το αρχείο του Γεωργίου Λιόλιου

αριθμού και τους εξής λογίους.

.... ευφρα και ενπαιδευτον άνδρα
Ματθαίου Καρακώστα, επιτυχώς
απότον 1873 εν Δολώ διδάσκοντα,
Χρ. Καρακώσταν, Χρ. Δ.
Ζωϊδην.....
—... Περί το 1860 - 1870 ανηγέρ-
θησαν μεγαλοπρεπή δημόσια κτί-
ρια... και εις Δολόν, ένθα και το νε-
κροταφείον μετατέθη εκτός του χω-
ριού, απαλλάτων, ούτως πάντας
λυπηρών θεαμάτων και άλλων ενο-
χλήσεων κτλ, κτλ.
(Σ.Σ. Εννοεί την ανέγερση των
σχολείων και των αμελικών. Το νε-
κροταφείο ευρίσκειτο εις την σημερι-
νήν πλατείαν του σχολείου, όπου
σάζεται και το κυπαρίσι. Με την

Ιστορίες του χωριού

ΕΙΣ ΓΑΜΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΑΝ

του Α. Κουτσουμπίνου

Ο Αγαθόνικος είχαν έναν υιόν, τον Σωκράτην, ενώ ένας άλλος, Κατακόγιαννος, είχε δύο θυγατέρες την μεν Ελευθερίαν, τη δε Περγα-
φώνην ονομαζομένην. Και η μεν πρώτη ωραιότατη με ευθετην κορ-
μίστιαν Ξανθήν, καλλιπάριος και γλαυκόπις ούσα η δετέρα ολίγον
ννή, ελαφρώς κουστή και σαφώς αλλοίθωρος.

Τόσον ο Σωκράτης όσον και η Ελευθερία καθώς και η Περγαφώ-
ήσαν εις ηλικίαν κατάλληλον δια την εις γάμου κοινωνίαν. Οίκοθεν γι-
είται ότι έπρεπε πρώτον να αποφασίσουν οι γονείς των νέων. Και ο με-
Αγαθόνικος ήτο πρόθυμος να αποφασίσω τοιούτον τι αλλά είχαν
ελάττωμα. Ελεγεν ότι εγώ δύσκολα αποφασίζω αλλά όταν το αποφά-
σω τότε δεν αναίρω τον λόγον μου έστω και αν είναι προς ζημίαν. Ο
έτερος ο Κατακόγιαννος, είχε και αυτός το ελαττωματάκι του. Τα υι-
σχετο όλα αλλά δεν έδινε στο τέλος τίποτε.

Μέχρις εδώ ουδέν πρόβλημα. Τα προβλήματα άρχισαν από τη σι-
μή που ο κύριος Αγαθόνικος μετά του υιού του Σωκράτους επισκεψά-
σαν τον κύριον Κατακόγιαννον εις την οικίαν του. Εκεί, τους υπεδεί-
κναι τον καλλιμόρφον Ελευθερίαν, η οποία συν τοις άλλοις ανήλλαξεν
πυλιν, που υπηρετήσαμε στην Κομοτηνή από τον Απρίλιον του 1938 έως τον
φλεγείς αιτίας μετά του Σωκράτους. Μετά ταύτα οι γονείς τακτοποιή-
σαν την ημέραν του γάμου, συμφωνήσαντες αυτή να είναι η επόμνη-
Κυριακή και έδωσαν άπαντες την συγκατάθεσιν των, αναχωρήσαντες
τας καλλιτέρας των εντυπώσεων.

Μέχρις εδώ ουδέν πρόβλημα. Τα προβλήματα άρχισαν από τη σι-
μή που ο κύριος Αγαθόνικος μετά του υιού του Σωκράτους επισκεψά-
σαν τον κύριον Κατακόγιαννον εις την οικίαν του. Εκεί, τους υπεδεί-
κναι τον καλλιμόρφον Ελευθερίαν, η οποία συν τοις άλλοις ανήλλαξεν
πυλιν, που υπηρετήσαμε στην Κομοτηνή από τον Απρίλιον του 1938 έως τον
φλεγείς αιτίας μετά του Σωκράτους. Μετά ταύτα οι γονείς τακτοποιή-
σαν την ημέραν του γάμου, συμφωνήσαντες αυτή να είναι η επόμνη-
Κυριακή και έδωσαν άπαντες την συγκατάθεσιν των, αναχωρήσαντες
τας καλλιτέρας των εντυπώσεων.

Ο κ. Αγαθόνικος κατάλαβε αμέσως την αιτία της απουσίας του υ-
του, έτρεξε στο σπίτι, άρπαξε την καραμπίνα, και πήγε ψάχνοντας
αχερών. Εν τω μεταξύ ο Σωκράτης ακούοντας τα βήματα του πατ-
του πήγε να τον συναντήση. Βλέποντας όμως την καραμπίνα είπε:-
— Μην τον σκοτώνης πατέρα. Δεν αξίζει τον κόπο το καθάρμα-
— Δε θα σκοτώσω αυτόν. Εσένα θα σκοτώσω. Αν δεν έρθης αμέ-
στην Εκκλησία εδώ θα σου φιάσω τον τάφο

— Εντάξει πατέρα, εγώ θα σου σώσω την αξιοπρέπεια, θαρθώ
σου στην Εκκλησία. Αλλά τη δική μου αξιοπρέπεια, δεν ξέρω ποιος
τη διασώση. Και έφυγαν αμέσως για την Εκκλησία. Έγινε η στέψη
γαμπρός πήρε τη νύφη και έφυγε για το σπίτι του.

Μετά από ένα χρόνο ο κύριος Αγαθόνικος έγινε παππούς, ο Κα-
κόγιαννος πέθανε από τη στενοχωρία του γιατί η Ελευθερία δεν θέ-
να παντρευτή το γέρο πλούσιο που της προέβλεπε ο πατέρα της
αυτή, η Ελευθερία, μάζεψε τις πυριφλεγείς σαιτίες του Σωκράτη και
εναπέθεσε ευλαβικά στο αρχείο των αναμνήσεων.

— Εξηγοράσθη το Δολόν
τά μικρόν από τον 1856 αντι-
λινών παρά της συζήγουν του Δολ-
-Χασάν, Νίτσας Σιουλής και του
της Σιέμτσιου της προτεπής
ευγχωρίου Δήμου Τζήμου εκ
λόβου.

— Οι λήστραχοι Χατζή-
μάρας και Χαμητή Γκουβέλη από
1868 μέχρι του 1874, ότε κατε-
χθησαν συντόνωσ και ερονε-
Οι λήστραχοι ούτοι πολλά δέν-
ήματα διέπρασσαν..... η λεπ-
της οικίας του Δ. Θάνου εις
και η αιχμαλωσία του νεαρού
υιού Βασιλείου ως και ο
αυτού κατοπιν εν καιρώ της
δόσεως των λύτρων.

— Ως συνδρομηταί των
ρωτικών Μελετημάτων... φέ-
εν Δολώ Ματθαίος Ν. Καρα-
Χρ. Δημ. Ζωϊδης Ιατρος...
Θάνος, Χρ. Ράσης μαρτυ-
Δημ. Π. Χαϊλέσης.

(Συνε-)

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

Αγαπητοί φίλοι

Με τις ευχές μου για τον καινούργιο χρόνο —καθυστερημένα γιατί έλει-
— σας στέλνω και μια μικρή συνδρομή στην τόσο αξιέπαινη δημοσιογραφική
ας προσπάθεια, που σας τιμά.

Πιστεύω το καλοκαίρι η έρθω στο όμορφο Δολό, που τώρα η φήμη του αρ-
—ζει να παίρνει παγκόσμια έκταση!... Χάρη στις αξιοθαύμαστες προσπάθειες
λων σας και ιδιαίτερα του ακούραστου αυτού εμπνευστή και προταγωνιστή
ας, προς τον οποίο σας παρακαλώ να διαβάσετε τους θερμούς χαιρετι-
μούς μου.

Με τους φιλικούς χαιρετισμούς μου
Βασίλης Περεσίδης (20.1.95)

Άγιος Δημήτριος 2 Φεβρουαρίου 1995

Αγαπητά «Δολιώτικα»

Με τη σειρά μου,θέλω να μου επιτρέψετε να κάμω χρήση λίγου χώρου
ας, για να γράψω λίγα λόγια στον εκλεκτό κ. Αχιλλέα Μάρη, σε απάντηση
της από Νοεμβρίου 1994 επιστολής του προς εμέ, δημοσιευθείσης στο φύλλο
ας μηνός Δεκεμβρίου 1994.

Αγαπητέ μου κ. Μάρη

Για να είμαι ειλικρινής, σας εξομολογούμαι πως δεν σε θυμούμαι, όπως
—μούμαι τον Θωμά Δέρμιο, τον Στέφανο Μπλέτσα, τον Παγιάτη, τον Λώλη και
τη καλλιμόρφον Ελευθερίαν, η οποία συν τοις άλλοις ανήλλαξεν
πυλιν, που υπηρετήσαμε στην Κομοτηνή από τον Απρίλιον του 1938 έως τον
φλεγείς αιτίας μετά του Σωκράτους. Μετά ταύτα οι γονείς τακτοποιή-
σαν την ημέραν του γάμου, συμφωνήσαντες αυτή να είναι η επόμνη-
Κυριακή και έδωσαν άπαντες την συγκατάθεσιν των, αναχωρήσαντες
τας καλλιτέρας των εντυπώσεων.

Πολύ με συγκίνησες με τα καλά σου λόγια. Σ' ευχαριστώ πολύ. Θα ήθελα
αλληλογραφούσαμε και ιδιαιτέρως. Γράψε μου την διεύθυνσίν σου.
Αφού ευχαριστήσω τα «Δολιώτικα» που είχαν την καλωσύνη να φιλοξενή-
—ουν τις επιστολές μας και εσένα, που μου έδωσες την ευκαιρία να νιώσω τό-
—ες ευχάριστες νεανικές αναμνήσεις, διατελώ με πολλήν εκτίμησιν
ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

Παντελής Β. Παππά Αθήνα: Λάβαμε το γράμμα σου και σε ευχαριστούμε για
—καλά σου λόγια και για τις υποδείξεις. Όταν συναντηθούμε το θέμα θα το
—υβεντιάσουμε και πιστεύω κάτι να γίνει.

Αχιλλέα Μάρη Θεσ/νίκη: Ευχαριστούμε για τα κείμενά σου, που ποτέ δεν
—ας ξεχνάς, και πάντα στέλνεις. Εάν κανένα κείμενο δικό σου δεν γράφεται
το ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ είναι ότι τα περισσότερα στα 11 χρόνια ζωής της εφημε-
—δας έχουν γραφτεί και μην μας παρεξηγήεις.

Γεώργιο Πότση: Αμερική: Ωραιότατο το γράμμα σου και όσα γράφεις έτσι
—έγιναν και όλα τα θυμούμαστε. Αλλά μια παροιμία λέει: Μην χτυπάς την
—καληγή ούτε και με λουλούδι.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ

Θα παρακαλέσω τα εκλεκτά και αγαπητά μέλη της Συντονιστικής επιτρο-
—της των «Δολιωτικών», πέραν του χώρου που θα διαθέσετε για την απάντησή
—μου προς τον κ. Αχιλλέα Μάρη να φιλοξενήσετε στις στήλες των και λίγες
—χαριστήριες σκέψεις μου, απευθυνόμενες προς ανθρώπους όχι με την
—αλήν, την κοινήν, την φυσική έννοιαν και πράξιν, αλλά προς ανθρώπους,
—ου έχουν μέσα τους κάτι το ωραίο, το υψηλό, το θεϊκό, με ευγένειαν που
—κεί, με καλωσύνην που συγκινεί, με ανθρωπιά, που τους βλέπει κανείς και
—της των «Δολιωτικών», πέραν του χώρου που θα διαθέσετε για την απάντησή
—μου προς τον κ. Αχιλλέα Μάρη να φιλοξενήσετε στις στήλες των και λίγες
—χαριστήριες σκέψεις μου, απευθυνόμενες προς ανθρώπους όχι με την
—αλήν, την κοινήν, την φυσική έννοιαν και πράξιν, αλλά προς ανθρώπους,
—ου έχουν μέσα τους κάτι το ωραίο, το υψηλό, το θεϊκό, με ευγένειαν που
—κεί, με καλωσύνην που συγκινεί, με ανθρωπιά, που τους βλέπει κανείς και

Και εξηγούμαι: Τον μήνα Νοέμβριον 1994, λόγος υγείας με ανάγκασαν να
—παρθώ στο Νοσοκομείο «ΧΑΤΖΗΚΩΣΤΑ » (παλιό) στα Γιάννενα, στη χει-
—ρουργική Κλινική του. Εκεί χειρουργήθηκα από δύο εξαιρετους Ιατρούς χει-
—ρουργούς, τους Αξιοτίμους κ.λ. Φίλιππον Σιάκαν και Ιωάννην Μπέτζιον, (εκ-
—τολικοί-Παγωνίον), τους οποίους θέλω να ευχαριστήσω και δημόσιως, πρώ-
—ιν ως άνθρωπος, όπως πιο πάνω χαρακτηρίζω και ύστερα ως επιστημονας,
—ου με την επιστημονική τους επέμβαση συνετέλεσαν εις την τελείαν αποκα-
—στασιν της υγείας μου. Τους αξίζει κάθε έπαινος, διότι είναι άνθρωποι του
—θρόκτου, με φανερή την προσήλωσιν και υπευθυνότητά ως επιστημόνων
—υπαλλήλων σε ό,τι ορίζει ο επιστημονικός όρκος των, ο νόμος και η Υπη-
—σία και κυρίως οι ηθικές των αρχές και πεποιθήσεις, ώστε να μη σημειούται
—αυτές καμιά παρέκκληση. Η Πολιτεία και οι ιδώνοντες, δυστυχώς, δεν βλέ-
—ποτέ τις θυσίες των για τον άρρωστο και γι' αυτό δεν τους ανταμείβει,
—και η αιχμαλωσία του νεαρού υιού Βασιλείου ως και ο
—αυτού κατοπιν εν καιρώ της
—δόσεως των λύτρων.

— Ως συνδρομηταί των
—ρωτικών Μελετημάτων... φέ-
—εν Δολώ Ματθαίος Ν. Καρα-
—Χρ. Δημ. Ζωϊδης Ιατρος...
—Θάνος, Χρ. Ράσης μαρτυ-
—Δημ. Π. Χαϊλέσης.

Άγιος Δημήτριος 2 Φεβρουαρίου 1995
ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

1. Άλλα είναι τα μάτια του λα-
γού κι άλλα της κουκουβά-
γιας.
2. Βουνό με βουνό δεν ανταμώ-
νουνε..
3. Γλυκός ο ύπνος την αυγή
γυμνός ο Γιάννης τη Λαμπρή.
4. Δεν είναι μακριά το σκοτάδι,
κλείσ' τα μάτια μάτια να το
ιδείς.
5. Εκεί που μας χρωστούσανε
μας πήραν και το βόδι.
6. Ζήσε μαύρε να φας τριφύλλι.
7. Η φτήνεια τρώει τον παρά.
8. Όθιμωσ' ο καλόγερος κι έκοψε
τα γένεια του.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ
ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

1. Αγλαΐα Αναστασίου στη
μνήμη συζύγου, γονέων και
αδελφού της δραχ. 10.000
2. Λίτσα Βραβορίτη στη
μνήμη των γονέων της δραχ.
5.000
3. Πηνελόπη Εξάρχου δραχ.
5.000
4. Σταυρούλα Νάστου δραχ.
5.000

Σ. ΠΑΓΟΥΝΗΣ

ΡΙΞΑΝΕ ΛΑΔΙ
ΣΤΟ ΛΥΧΝΑΡΙ

- Παπαδημητρίου Γεώργιος 10.000
- Μπακόλας Κωνσταντίνος 3.000
- Πανατζής Σπυριδών 1.000
- Μουτσοπούλου Λευκοθέα 2.000
- Περεσίδης Βασίλειος 2.000
- Παπαϊωάννου-Παπαδάκη
Μαίρη 3.000
- Παππάς Παντελής 2.000
- Γεωργακοπούλου Λευκή 2.000
- Καϊμακτσόγλου Ευφημία 2.000
- Τσίμης Χριστόφορος 5.000
- Αναστασίου Αγγελά 3.000
- Αναστασίου Κωνσταντίνος 3.000
- Ξινόγλας Ιωάννης 3.000
- Παππά Αρσινόη 3.000
- Παπαζώστα Ελένη 5.000
- Βάσσης Δημήτριος 2.500
- Κουτσουμπίνου Ντίνα 2.500
- Κίτσας Θεμιστοκλής 1.000
- Μπουτίνης Θωμάς 2.000
- Λάσος Ιωάννης 5.000
- Καρακίτσιος Σπύρος 2.000
- Φούκος Γεώργιος του
Χρήστου 2.000
- Φούκος Γεώργιος του
Κωνσταντίνου 3.000
- Λάσος Γεώργιος 1.000

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ
ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Αγλαΐα Αναστασίου 10.000

«ΔΟΛΙΩΤΙΚΑ»

Όργανο

του Εκπολιτιστικού

Συλλόγου Δολού Ιωαννίνων

Καλάρη 52

Τηλέφωνο 32.564

- * -

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Χρήστος Τζόβας

Ιωάννης Μπόντινης

Δημήτριος Πότσης

Κώστας Μέξης

Βραβορίτου Αγνή

Παπαζώστα Ελένη

Κοσταρά Έλλη

- * -

Χειρόγραφα που δημοσιεύ-
νται ή όχι, δεν επιστρέφονται.

- * -

Οι ενυπόγραφες συνεργασίες
εκφράζουν τις απόψεις εκείνων
που υπογράφουν.

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΚΟΝΤΟΥΛΑΣ ΛΕΜΟΝΙΑΣ

*Μωρή κοντούλα λεμονιά με τα πολλά λεμόνια,
Πότε μικρή μεγάλωσες και πέταξες θλαστήρια!
Χαμήλωσε τους κλώνους σου να κόψω ένα λεμόνι,
για να το ζύψω να το πω να μου διαθούν οι πόνοι.*

επωδός:

*Βησσανιώτισσα, σε φίλησα κι αρρώστησα
και τον γιατρό ν-εφώναξα*

Πραγματοτικά: Μωρή, χωρίς υποτιμητική σημασία, όταν συνοδεύει προσφώνηση. Ζύψω=στύψω. Ν-εφώναξα: πρόκειται για το ευφωνικό «ν».

Δεκαπενταύγουστο, ανήμερα της Παναγίας και να' χεις την καλή τύχη να βρίσκεσαι στον ίδιο τόπο που γέννησε το τραγούδι, να το χορεύουν θαλερές Βησσανιωτοπούλες ντυμένες την Πωγωνία στολή, ε! τότε γίνεται δυο φορές τραγούδι.

«Ένα πιάτο βούτυρο αλείφει όλο τον κόσμο» ήταν το αίνιγμα για τον ήλιο που μάθαμε μικροί. Αυτό το πιάτο βούτυρο είναι η τραγουδιόμανα το Πωγωνί — μια μικρή επαρχία στις εσχατιές της Ελλάδας, όπου οι δυνάμεις των Μεγάλων χώρισαν τη Μάνα Ήπειρο σε Βόρεια και Νότια - που χωρίς αυτό δεν ξέρω τι θα ήταν η Ήπειρος τουλάχιστον στη μουσική.

Η Βήσσανη είναι ένα χωριό του Πωγωνίου, που το χειμώνα δε ζουν εκεί πάνω από διακόσιες πενήντα ψυχές. Δυο χιλιάδες και βάλε ήταν οι πανηγυριώτες. Αμερική, Καναδάς, Γερμανία, Αυστραλία, ελληνική ενδοχώρα σχημάτιζαν ένα πλούσιο ποτάμι που είχε επιστρέψει στην αρχική πηγή της μνήμης και των βιωμάτων. Τρεις διπλές ο χορός στο μεσοχώρι. Και η κοντούλα λεμονιά ριζωμένη εκεί, αθάνατα, και τραγουδισμένη από το πανελλήνιο, να ραίνει με τ' άνθη της και να δροσίζει με τους καρπούς της.

Κοντούλα, όχι κοντή. Επίθετο που εκφράζει συμπάθεια, αλλά και κάποια αυταρέσκεια για το νέο του τραγουδιού που βρίσκεται διχασμένος ανάμεσα σε διπλά συναισθήματα. Απ' τη μια νιώθει πληγωμένος για την περηφάνεια και ακαταδεξιά της κοπέλες που στέκει ψηλά κι είναι

σαν να της λέει, έλα και μη μας κάνεις την καμπόση, χαμήλωσε, κι απ' την άλλη εκφράζει την έκπληξη και το θαυμασμό του. Πότε κιόλας εσύ χτεσινό ξεπεταρούδι φούντωσες και κάρπισες κι έγινες λυγερόκορμο κορίτσι που ανάβεις φλόγες και καημούς!

Το ξέρουμε από πείρα πόσο γρήγορα, με τις βδομάδες μεγαλώνουν τα χθεσινά βυζανιάρικα — οι κοντούλες — και γίνονται αγνώριστες στα μάτια μας. Κι ο νέος που κρατιέται στα μέτρα της ευπρέπειας, όπως θέλει το γνωστό παραδοσιακό ήθος των δημοτικών τραγουδιών, μιλεί τη συμβολική γλώσσα για την κατάσβεση του ερωτικού πόθου και πάθους. Σύμβολο το λεμόνι, που αν πει απ' το χυμό του, θα του διαθούν πόνοι και βάσανα!

Η επωδός αφήνει να εννοηθεί πως κάποτε, επιτέλους, συγκινήθηκε η κόρη και ενέδωσε. Αλλά τόσο λίγο. Ένα φιλί. Αυτό και μόνο. Αυτό όμως αντί να ηρεμήσει το φλογερό νέο, λειτούργησε σαν διεγερτικό και μη βρίσκοντας παραπέρα ανταπόκριση έπεσε να πεθάνει. Από που βγαίνει αυτό το συμπέρασμα; Από το στίχο που λέει και το γιατρό ν-εφώναξα.

Αυτή κατά τη γνώμη μου είναι η σωστή διατύπωση και όχι μια νεότερη παραλλαγή της που λέει «και το γιατρό δε φώναξα» από παρανόηση του φωνήματος «ν-ε» το οποίο ταυτίστηκε με το αρνητικό δε.

Ίσως οι σημερινοί άνθρωποι δεν ξέρουν τι σήμαινε, σε παλαιότερες εποχές, να φωνάξεις γιατρό στο σπίτι. Η Ήπειρος στο σύνολό της άγονη και φτωχή, μοναχική της ελπίδα για καλύτερη ζωή είχε τα μακρινά ταξίδια. Αλλά αυτό είναι ένα άλλο μεγάλο θέμα, που δεν είναι της στιγμής.

Οι φτώχειες, λοιπόν, που έδερναν τον κόσμο δεν τους επέτρεπαν να καλέσουν γιατρό για ψύλλου πήδημα. Η έλευση του γιατρού ήταν ένα γεγονός. Έπρεπε η κατάσταση να φθάσει στο απροχώρητο για να κληθεί. Και το μάθαιναν όλοι. Κι αυτό μας λέει ο νέος του τραγουδιού. Αχ, ανάθεμά σε τι έπαθα, που έπεσα να πεθάνω και κάλεσα γιατρό και τ' έμαθε ο κόσμος όλος.

Ο κόσμος όλος; Για το ριζωμένο στον τόπο του νέο κόσμος όλος ήταν το χωριό του, η επαρχία του. Άντε και η διπλανή του, όπως μας λέει ένα άλλο δίστιχο, που άκουσα παλιά να τραγουδιέται στην Πωγωνιά:

*«Όλος ο κόσμος τ' έμαθε, Ζαγόρι και Πωγωνί,
το Γιάννη τον παντρέψαμε μέσα στ' Αργυροχώρι»,*

στο οποίο ο συνθέτης του κράτησε κάποιο μυστικό του γάμου που για κάποιους λόγους δεν ήθελε να το κοινοποιήσει.

ΚΩΣΤΑΣ Γ. ΤΣΙΛΙΜΑΝΤΟΣ

(Από την εφημερίδα ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1994)

8 Μάρτη

Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας

Στις 8 Μάρτη 1857 υφάντρες και Ράφτρες της Νέας Υόρκης θύσαν κατά χιλιάδες για πρώτη φορά στους δρόμους απαιτώντας τικά μικρότερο ωράριο, ψηλότερο μεροκάματο και ανθρωπιά συνθήκες δουλειάς. Η διαδήλωση αυτή βάφτηκε στο αίμα.

Από τότε μέχρι σήμερα οι γυναίκες αγωνίζονται να συμμετάσχουν στο γίγνεσθαι της ανθρωπότητας. «Αγωνίζονται για την ισότητα με τον άνδρα, δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως επιχείρημα ανισότητας.

Η εφημερίδα μας θα αφιερώσει την 8 Μάρτη στη γυναίκα το ΔΟΛΟΥ.

Στην ηλικιωμένη γυναίκα που αν και το δέρμα της ρυτιδώθηκε, έχασε την ελαστικότητά του, η ψυχή της δεν μαράθηκε. Η ίδια κουράζεται, αλλά με αγάπη και φροντίδα παίζει αποφασιστικό ρόλο στο νοικοκυριό των παιδιών της, βοηθώντας τα στις οικιακές ασχολίες και κάνοντας την baby sister.

Στην νοικοκυρά, που όλοι την αδικούν όταν πιστεύουν πως η ναδική της απασχόληση θα πρέπει να είναι η δουλειά στο σπίτι, μεγάλωμα των παιδιών, η φροντίδα των ηλικιωμένων και αρρώστων.

Στην αγρότισσα που συνήθως υποβαθμίζουν την εργασία της, είναι πολλαπλή δουλειά και ευθύνη στο σπίτι, στο χωράφι στη σάλα.

Σ' όλες τις γυναίκες που τις οφείλουμε την ζωή μας, την ύπαιθρο μας. Για σας θα αγωνιζόμαστε, ώστε η πολιτεία να μην σας ξεχνάει να μην αρκείται στην προσφορά μιας μικρής σύνταξης γήρατος — δόν μερικά καφεδάκια το μήνα — σ' ένα ΚΑΠΗ και κάποιο κρεβάτι σ' ένα νοσοκομείο, αλλά με μια δέσμη θεσμών και κοινωνικών Παχών που θα στηρίζουν την οικονομική σας απελευθέρωση, και θα τοχρώνουν την ποιότητα στη ζωή σας.

Σούλα Χαρά

ΚΟΥΒΕΝΤΟΥΛΕΣ

➔ Συνέχεια από την 1η σελίδα

συστήματα ασφαλείας στα σπίτια μας, στα καταστήματα, στ' αυτοκίνητά μας ακόμα και στις ψυχές μας παντού. Μαντάλωμα γερό. Και όμως παντού ληστείες κλοπές, ατιμίες ακούμε κάθε μέρα. Που να κυκλοφορήσει νύχτα μόνος σου, που να μιλήσεις σε άγνωστο! Απ' το πρωί ως το βράδυ μας δέρνει ο φόβος, η καχυποψία και η πονηρία. Από το φαγητό που τρώμε — βρε μπας και είναι μολυσμένο απ' τα φάρμακα; Σαν άνοστο μου φαίνεται. Τι φρούτα είναι τούτα χωρίς γεύση και δεν τρώγονται είναι σκυλιά, ως και τον γείτονά μας, τον συνεργάτη μας ή τον συγγενή μας που φαίνεται ευγενής και γλυκομίλητος, αλλά πάντα ύποπτος, μας φαίνεται, ας τον προσέχουμε. Και μόλις νυχτώσει γρήγορα στο σπίτι κοντά στην τηλεόραση (στο Χαζοκούτι) να μορφωθούμε λιγάκι. Πικά να μας βαρέσει, που λένε στην πατρίδα μου το Πωγωνί. Ξέρετε τί σκέφτομαι; Φτιάξαμε ωραιότατα μεγάλα σπίτια, αλλά όχι σπιτικά. Κάναμε αίθουσες υποδοχής αλλά ξεχάσαμε έξω τους επισκέπτες. Φτιάξαμε τεράστιες πολυκατοικίες για να ζουν οι άνθρωποι όλοι μαζί και αγαπημένοι, άλλοι δυστυχώς είναι πολύ μόνοι

και αποκομμένοι ο ένας απ' τον άλλο. Γέμισαν οι δρόμοι πολυκατοικίες, αυτοκίνητα και χάθηκαν άνθρωποι. Πεις μια κουβέντα, μια καλή ρα που είναι του Θεού. Αφ' καταναλωτικών αγαθών και ταγαζιά, βίσκα (γεμάτα) απ' όλα τα δη. Τα μόνα αγαθά που λείπουν δεν μπορούμε να τα αγοράσουμε είναι η συμπόνια και η αγάπη.

Και διερωτώμαι. Τι μπορεί μετρήσει περισσότερα σήμερα;

Ένα πιάτο ραδικία του βοτα και ένα ζεστό χωριάτικο καψωμί ζωωμένο με τον αγνό αγάπης και της καθάριας καρδιάς στην καλύβα επάνω του βουνού ένα ωραιότατο φιλέτο σ' ένα χυ ή επιχρυσωμένο πιάτο;

Πιστεύουμε όλοι μας στα ρά και μη μου πείτε:

Ότι ο κόσμος πάει μπροστά, αυτά έχει η πρόοδος και η οπτική. Δυστυχώς πάει μπροστά όχι πίσω, έτσι λέω και εγώ. Δεν βλέπω πουθενά ανθρώπους, ντόμπρους, ηθικούς, μπροστά και προπαντός έλληνες, παλιότες, ν' αγαπούν όλους τους ανθρώπους το ίδιο καθώς και τη τριδα τους. Εδώ πρέπει να θυμόμε τους λόγους του Ισοκράτη: «Η ευτυχία, που όλοι την αγαπούν και την ποθούμε προέρχεται απ' την πνευματική υγεία».

Την οποία εμείς σήμερα την έχουμε.

Γιατί; απαντήστε μου σαρακαλά.

ΘΑΝΑΤΟΙ

— Πέθανε και κηδεύτηκε στην Αθήνα ο Ηρακλής Π. Γιώτης από το Τεριάχι.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

— Πέθανε και κηδεύτηκε στην Αθήνα ο Ηλίας Ζωΐδης.

— Πέθανε και κηδεύτηκε στα Ιωάννινα ο Αχιλλέας Κωστούλας από τις Ρομπάτες.

— Πέθανε και κηδεύτηκε στα Ιωάννινα η Ευτυχία Οικονόμου, το γένος Μουστόπουλου.

— Πέθανε και κηδεύτηκε στην Αθήνα ο Βασίλης Παγούνης.

Η εφημερίδα μας εκφράζει τα θερμά συλλυπητήρια στους δικούς τους

ΣΥΛΛΥΠΗΤΗΡΙΑ

Στην εξαδέλφη μας Βάσω Γιώτη και στα παιδιά της καθώς και στα αδέρφια του Ηρακλή Γιώτη, Μάνθο και Κώστα, εύχομαι θερμά συλλυπητήρια.

Μαίρη Ι. Παπαϊωάννου